

Część I. Pojęcia ogólne.

1. Prawa, rządzące ewolucją w wszechświecie (ewolucya jest ujęciem przedmiotowem zmian w wszechświecie, postęp — podmiotowem). Każdy przebieg w wszechświecie można przedstawić w terminach materji i ruchu. Społeczeństwo jest częścią kosmosu i właśnie dlatego zmiany społeczne dadzą się wypowiedzieć w terminach kosmicznych. Czy ewolucya społeczna jest zawsze „postępowa“?

Spencer: Pierwsze zasady (część II. O poznawalnem), także szkic o Postępie.

Южакoвъ: Нравственно начало въ общественной борьбѣ („Сѣверный вѣстникъ“ 1888).

Михайловскій: Что такое прогрессъ.

Mirtow: Listy historyczne (p. także artykuł Формула прогресса в Отеч. Зап., 1869).

2. Prawa rządzące ewolucją w świecie organicznym. Teorya przeródtwa. Zasadnicze podstawy darwinizmu (walka o byt, dobór płciowy) i różnica jego od lamarkizmu. Człowiek nie stanowi wyjątku. Nowoczesni krytycy darwinizmu przyjmują przeródtwo, lecz nie zgadzają się, aby czynniki, wyprowadzone przez Darwina dawały ostateczne wyjaśnienie. Nie stwarzają one nowych cech, lecz jedynie utrzymują i zachowują te co już się ukazały. Teorya Weissmana.

Darwin: O zmienności gatunków. Dobór płciowy. Pochodzenie człowieka.

(Haeckel: Dzieje stworzenia).

(Nussbaum: Artykuły o Naegelim w „Ateneum“).

Lanessan: Association dans la lutte pour l'existence.

Weissmann: Rozprawy o dziedziczności w jęz. niem.

3. Teorya walki o byt głosi, że więcej się rodzi jestestw aniżeli przyroda może wyżywić. Prawo zaludnienia w świecie zwierzęcym. Zastosowanie jego do ludzkości (teorya Malthusa). Krytyka doktryny Malthusowskiej. Antagonizm pomiędzy zdolnościami rozrodczymi a rozwojem indywidualnym. Prawo zalu-